

Lục Tỉnh Tân Văn

聞新省大

MỖI TUẦN RA HAI KỶ NGÀY THỨ NĂM VÀ NGÀY CHỦ NHẬT

SỐ: 612

NĂM THỨ MƯỜI BA

BÁN LẺ MỖI SỐ: 0 \$ 05

5 AVUI 1909

3 tháng 1909

Năm 1909

DIRECTION ET ADMINISTRATION:

F. H. SCHNEIDER, 102, Rue Pellerin, Saigon

PUBLICITE

ANNONCES LÉGALES ET COMMERCIALES

Le coût moyen de la ligne pour une insertion sur 0, 050 de largeur, le décompte des lignes est calculé à raison de 50 centimes par ligne et par jour, quel que soit le caractère employé.

BO CAO

Những lời nói về việc báo này nếu các ông không tin thì xin đến thăm nhà của chúng tôi để biết rõ hơn.

GIÁ BÁN

TRONH HAI HẸM MỀM-DUONG

Một năm . . . 6 \$ 00

Một tháng . . . 2 \$ 00

Ba tháng . . . 2 \$ 00

Một số . . . 0 \$ 05

Một số \$. . . 0 \$ 30

ĐÁP PHÁP VÀ CÁC THUẬT SỐ

Một năm . . . 30 \$ 00

THÀNH PHỐ (La ville)

Kinh chữ Nghi-viên thành-phố

Lẽ tự nhiên, thành-phố thuộc về quan Đốc-ly, mọi việc sửa sang sắp đặt đều ở một tay quan Đốc-ly. Chẳng khác nào một nước ở tay vua. Hề quan Đốc-ly cần, thì thành-phố mau mở mang ra một cảnh phiêu ba đó hội, còn chỗ nào quan Đốc-ly chẳng hay cần, thì đâu cho cảnh lịch thể nào, bỏ lòng lâu ngày cũng trở nên u-trẻ. Như thành-phố Saigon này đây, xưa sao, nay sao; đầu người nước nào tới đây, ghé mắt trông vào cũng đều khen ngợi. Ấy cũng nhờ sức quan Đốc-ly siêng năng, hằng ngày sửa sang tu bổ; cho đến trong một học vậy cũng chẳng bỏ qua, đáng sa vền-vàng, nước nổi đầy đủ; dài thế rộng, ban đêm, đèn sáng chói sáng lên, đầu cho chốn không người, cũng chẳng để lối đen trong xanh vắng. Tỉ như đàng qua Thị-Nghề, đàng về Bà-Queo, đàng lên đến Táp-Trần, đàng về Chợ-Lớn v. v.; dân sự căm on quan Đốc-ly vô cùng và cũng mến đức chư Nghi-viên thành-phố. Nhờ các ngài chiếu cố lo lắng, nhắc nhở làm mọi đặng vậy. Vì biết chỗ xa thành-phố, như là trong mây học vắng, nếu ban đêm đàng sa không đèn, thì lấy làm khó mà ở aa với quần bất lương không đàng đón ngõ. Tu năm tu bảy, có bạc rợu tra, khi thì thêm giết với nhau, khi thì giục đồ cướp của. Ấy là một điều bất tiện. Người mà đặng trạng kiện tinh thần, nhờ trước hết là miếng ăn miếng uống. Nếu trong mây học xa thành-phố mà không có nước máy, dân phải uống nước giếng, thì bình họan biết bao; phải biết đất Saigon này nước giếng ra thế nào; trái phép về sanh nhiệt lắm. Ấy là hai điều bất tiện đó. Có ấy nên, dân xa thành-phố, mỗi năm tới mùa thuế, đều phải đồng phụ trợ bị bao nhiều cũng chẳng phiến. Miếng là có đủ nước uống, có đèn soi, có lính tuần do tế sát. Cả thành phố Saigon đều như vậy đó, duy có một chỗ, chưa biết là quan Đốc-ly thành-phố với chư Nghi-viên bỏ quên hay là vì nhiều việc nên chưa tính tới. Nếu bỏ quên, tệ xin nhắc; còn như mắc nhiều việc nên chưa tính tới, thì tệ xin chúc hỏi cho dân nhờ. Xóm-Chiều là chốn đông người, cũng đồng chịu thuế mỗi năm, có sao lại không đèn, không nước?

Xóm-Chiều thuộc thành phố Saigon, lại là cảnh chào người dị-quốc. Người các nước chưa tăng đến, tới rồi ngõ cảnh cạnh buồn, cảnh gì mà ngày không nước uống,

lối lại không đèn, có bực điểm đàng, tự-tập một đêm tới sáng? Đường ấy há chẳng then cho thành-phố lăm ru? Thêm với kể tha bang, trông thấy nhit miếng cười thâm, cười vì tưởng mình làm nghề tiếng Saigon là cảnh phiêu ba đó-hội.

Chẳng những vậy thôi, dân lương-thiện chốn ấy ở cũng chẳng an, vì Xóm-Chiều trở nên một học vắng, dường như chốn không người, điếm đàng kẻ biết bao nhiêu, lớp thì ăn cướp, giục đồ, lớp thì thêm, lớp thì đâm nhau, đặng mà xung hùng xung bá. Lời tệ nói chẳng phải là vô cớ. Bồ những việc lâu ngày, kể chuyện mỗi ngày, Annam đánh với Ma-ni dường như đánh giặc. Nếu mà Xóm-Chiều có đèn dưới soi sáng như các chỗ, có lính tuần do tế sát cho nghiêm, thì những điều tệ ấy khi xây đến. Đó là nói về nỗi khổ của dân, vì không đèn. Bày giờ nói qua nước uống. Chẳng hiểu bởi cớ nào mà cả một cái Xóm-Chiều, may nước không có một? Nhà khá khá thì quanh năm đều lấy nước thuyền, còn nhà không đủ dùng, thì uống rong nước giếng. Tại vậy đó mà bình truyền nhiễm trong xứ chẳng khi nào tận diệt được gì.

Thoàn lại dân Xóm-Chiều cũng đồng thuế với dân thành-phố Saigon, cũng gánh một hạng thuế như nhau, có sao Saigon vậy, Xóm-Chiều lại khác? Đường ấy, há chẳng phiến lòng dân sao?

Ấy vậy, tệ thay mặt cho dân Xóm-Chiều, đứng ra kêu nại, xin quan Đốc-ly thành-phố Saigon với chư Nghi-viên hội đồng hạ cớ.

GIÁU

Thật là anh hùng

De la Cochinchine Libérée.

Thuở xưa, khi vua nước Bồ-tào đã thăng trận năm 1862, thì anh hùng dũng, song đã đem lòng kính trọng sự gan đảm kẻ thất trận. Vậy nay ta xin lặp lại tiếng ngợi khen ấy: Thật là anh hùng mà cảm cảnh những người đã làm cho ta đất thảnh thơi.

Trong muôn binh các nước đồng trận đấu, hầu cho sự công bình đặng khởi hoạn, linh annam ta tuy là một đạo binh nhỏ, song cũng rất tinh giúp cho toàn hảo, nên Mâu quốc sẽ độ công lao, chẳng hề quên đặng.

Binh sĩ 3e Bataillon indochinois, cũng các đạo binh khác bên Pháp-quốc, đều làm cho ta khám phục cùng cảm ơn, vì đã chịu khổ nhọc lao khổ mãi trời. Rày những kẻ đã khởi chết, là đứng anh tài hay là người gan đảm, trở về cố hương, thấy được sự thanh nhàn, khỏi ấy ngại Allemand làm khổ khác, ấy là sự vui mừng mà chó.

Lại binh sĩ đất nước ta, đã thay mặt quê hương trong cuộc hỗn chiến, làm cho thêm rạng danh, theo lời khen của tướng quân Franquet d'Esperey và của các tướng khác. Nay ta chúc mừng cho những kẻ còn sống. Nhứt thiết ta phải ngợi khen những người tử trận, nằm ngủ đất đời đời, nơi quê ngườ! Biết ai đoái hoài? Chẳng được hưởng mùi hương khói, cũng chẳng được cho mẹ lành, và vợ thảo than khóc cho ăm mồ. Như giọt nước trong sông cả, sự chết những kẻ ấy hòa nhập với sự chết muôn vạn người khác, bên Phương Tây (Europe). Song những kẻ ấy đứng sự sống như vậy, chẳng phải là vô ích đâu, vì có nhờ đó cho nên vua allemand Guillaume II, mới thất quốc, cũng các đàn thế gian, khỏi bị hại, bởi governo bên và thuộc sớng khổ, của người.

Rày vợ con, gia đạo, cũng quê hương những kẻ tử trận, được an nhàn thời thanh. Hề tin đạo Chúa, thì tin chắc hồn những kẻ tế lễ minh như vậy, được an hưởng trên cõi thọ. Còn những người giữ đạo Phật, thì cũng động bài vị trên bàn thờ, mà có niệm hồn như vậy. Ta nguyện xin cho sự thái bình ta đưng hưởng bảy giờ, làm cho bớt nhọc kể tử trận được thanh nhàn.

Nhà nước đã hiệp cùng dân sự và các hội, mà trọng đãi các chiến sĩ mới về cố hương. Sắm cuộc vui chơi sang trọng như vậy, thì chi chiều theo lòng vui mừng các hàng thủ đàn mà chó. Song mọi điều ấy chẳng lẽ cảm là phi lòng cảm cảnh những người đã ra công như vậy đâu.

Xin Quốc-pháp từ trợ trong lúc túng ngặt lúc binh sĩ mới trừ hồi, về trong gia thất. Phần nhiều hơn, có lẽ nơi binh lính hết thảy, chẳng có ai có điền đất, gia sản chi. Nên lấy những người ấy cảm khi giải bầy lâu, đã mòn mỏi, rày trở về, chưa có thể mà làm việc sanh lợi được.

Xin Nhà-nước hãy giúp tiền cùng vật thực, trong lúc ban đầu, là lúc túng ngặt.

Quan Thượng-hộ Simon tin hứa sẽ phát tiền, cho những lính trừ hồi. Nếu chưa nghị định việc, xin Nhà-nước lấy tiền công nho, hay là tiền địa hạt, mà phụ trợ, cho đến khi Quốc-pháp nghị định hứa trước sau sẽ trợ lại. Bởi trong lúc hải binh qui điếm, thì hiểm khổ hơn hết, nên phải phòng giúp đỡ trong cơn ấy, thì là một toán hảo sự báo ơn đặng nghĩa.

Nếu quan trên lo lẩn tận tình cho binh sĩ thế ấy, mà có người nào đem lòng hung hoan phản loạn, ắt sẽ bị quốc trách cùng sửa phạt nặng nề chẳng sai vì trong Quốc-pháp chẳng có điều nào trọng vọng hơn là sự thờ tự và thanh tịnh an nhàn.

Ấy vậy chẳng lẽ Nhà-nước phải đứng trong quả lệ hay là tả ra lòng người lạnh bóï bực. Hai điều thời quả cũng như bất cấp! Phải giữ mực trung đung, vừa phải mà thôi.

Những binh-sĩ mới về, trong mấy ngày đầu hết, thì có sự vui mừng mà thôi. Song đến sau, thấy quan quân và Quốc-pháp xử minh, khác xa cuộc thế bên Quốc-pháp. Mâu quốc là đường nào?

Nên ta xin Nhà-nước đoái công cứu, mà cho những người công trận nhiều được vào hàng đầu lang, hoặc chuẩn-thư thân cho mọi người lính hết, hay là để dành việc làm, trong Nhà-nước cho những người có chữ nghĩa và đàng phụ giúp. Nếu làm người đi, ắt là phải lễ công bình, mà chẳng ích cho danh tiếng, hay là quyền thế Mậu-quốc.

Ta trông cậy Nhà-nước nhậm lời chẳng sai.

BACH-VĂN-THAM.

(Rút dịch trong nhật báo Cochinchine Libérée).

Lời người khi thì, bọn ta há để nín tình

Kỳ báo số 607 qua rồi, thế có trích một bài của Huế-Kiểu-báo nghị luận cùng gọi báo Nóng-Cổ-Min-Dâm; tế đàng vò là có ý trước nư xem như chó bọn đàng-hang đặng xem tương mà kinh tinh; sau nữa muốn cho Chú-vị đống-nghech mờ trắn bại ra đặng mà khản khổng. Vì lời chúng nó nói ra, đều là những lời tế khau đặng mà hỏi họ cho bọn nó được trường hưởng cái quyền lợi của chúng ta đời đời; chó chẳng phải thật lời chẳng đàng.

Kể đến ngày 30 đây, thì thấy Huế-Kiểu-Báo xuất bản an hant một bài Đàng-báo nữa; cũng chỉ là trường ý tưởng đàng lời và thờ lại những lời bị ghét.

Vậy, cái người viết của tế thây sự nhọc nhằn bị các ông, nên phải nung nạy nó ra không thì đàng an được, xin vô phép cũng liệt vị đống-nghech mà tranh luận với Huế-Kiểu một đời đời đàng rồi cái tâm thuật nỏ ghen của tay binh-bát.

Xin nhắc lại một câu đưng: « Người Annam mà nói như đặng há bẻ an cư cái gì? Thủ hồi các người khách-trừ mà sang kinh đình sự nghiệp bèn sa này, có chú nào đem một chú tu bốn gì sang không; có phải là khi sang qua đây một gánh, một xách chẳng? Đi làm thuê làm mướn, sau thời từng khi sự thương mài lần lần; vẫn người khách-trừ có tâm mào

cột đồng, háy giờ chẳng ai biết cợt kỹ ở về chỗ nào.

Kể từ đây nước Nam lại nội-thuộc Tàu như cũ. Từ đây cho đến đời Tam- quốc tính lại 114 năm thì nước ta đều thuộc về đất cai-trị của nhà Đông-Hán. Trong khoảng ấy, quan Tàu sang cai trị, cường bạo ngang tàng một cách rất độc địa, dân trong nước không ngó kén oán; chỉ một bà چین mà thôi!

(Còn nữa)

Lý-Tích-Hậu

TIỆM MAY

Ở đường Némésis 80 - SAIGON

Chợ Bưởi-thành phố xoàng, ngang tiệm Cầm-đó, có bán đủ đồ cũ-công và hàng cũ, như: Nút-áo, Kim, Chỉ và hàng TÀN, hàng Bèo, hàng Trung-kỳ, lụa Trà-kỳ, Đuôi, Đạp, Bả, nhiều Barit, hàng Gô-đuôi, xuyến Bưởi v. v.

Máy dầu điện quần áo Tây-Nam; tay thợ sắc, thợ Huế rành nghề, thông thạo dân tình mới cũ, may rất mau và rất rẻ; miễn phí một ngày cho cò đồ, cũng có.

Kính mời quý cô quý bà, vi nghĩa Đông-bang, con rành bước thừa nhân, ghé tiệm tôi xem thử.

Tôi lấy làm may mà đứng tiếp quý cô quý Bà hạ cổ.

HỒ-NGỌC-HOÀI

Lời tự thuật của một người đi du lịch

(Recit d'un touriste)

Trong buổi tối đi du lịch về nhà sáng sớm tôi hay xài thuốc diêm không biết bao nhiêu mà kể.

Tôi hút thuốc diêm các nơi, đây có một thuốc diêm Cigarette Dêva thiết ngon hơn hết, hút nó không chó còi và khỏi sanh bệnh hoen, vi thuốc này không có nhựa như các thuốc kia, khỏi nó thơm tho và dịu tâm.

Có bán trong các tiệm bán đồ tạp vật (épiceries) và trong các quán café.

Tại nhà in ông V.-H. SCHNEIDER 7, Boulevard Nordom - SAIGON

KIM VĂN KIẾT, ông P. Trương-vĩnh-Kỳ in tại đây. Không bán 1400; Có bán 2100; Tiền số 040.

CHỮ HU' BÀ TÒN

Đưa hết bệnh hoen mà hư mà tổn sức bởi có khác mà hết mà tho, thì cũng một cách trị mà thôi. Máu hư gần hết thì phải dùng vị thuốc bổ huyết bổ cân mà trị mới hết bệnh. Khi mình mua thuốc Pilules Pink mà uống thì chẳng những là đi bệnh mà lại là sức khỏe. Và lại thiên hạ người ta đi uống lành bệnh thiên số rồi, nay mình uống cũng sẽ chắc lành mạnh. Chớ như mình mua thuốc giả mà uống, thì bệnh đi chẳng lành mà phải mất tiền, tiền hết tật còn lấy làm thêm ư. Thuốc hoàn Pilules Pink trị bệnh sẽ như trở tay, vì nó đi trị được bệnh hàng-chết-vàng-lai, vàng vọt á á v. v. cũng là các bệnh liệt huyết thì mấy bệnh cơ cơ nó trị như thần. Và lại thuốc này để uống số theo mà mua lành bệnh.

PILULES PINK

(Bổ huyết kinh đơn)

Trong các tiệm thuốc có bán, có thể tìm thuốc của ông de MAHI et LAURENS pharmacie de Normale, Saigon.

Mỗi hộp giá là 3 ngàn 00; 6 hộp 17 ngàn 00.

Tại nhà in ông V.-H. SCHNEIDER 7, Boulevard Nordom - SAIGON CÁCH LÀM BANH VÀ NƯỚC - Day nhiều món rất khéo, bia về đẹp. Giá 0 60 Tiền gởi 0 04

Thật rượu này hay bổ nguyên khí. Trừ hàn nhiệt, Thêm sức cho trai tráng, Đem ông và đờn bà. Làm cho thân thể ngạt tạng lực phủ thanh. Giúp cho mau có con. Cách dạn rượu thuốc này nó làm cho trở nên một món thuốc như: hương, tuy có dùng Quinquina làm cốt mặc dầu, chớ rượu này là một món khai vị. Uống nó rất thanh tao, Mau thấy hiệu nghiệm hơn các thứ thuốc khác.

KHÁ KÝ Muốn cho khỏi làm lạc mà thiết hai cho chữ qui khách thì hãng Dubonnet rao cho ai này hiệu rằng: Rượu hiệu Dubonnet này là rượu bổ nguyên khí, có dùng thuốc Quinquina làm cốt mà Hãng thay mặt cho đờn hiệu tại Nam-kỳ, Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Cao-mán là Hãng BERTHET, CHARRIÈRE và CÔNG-TY ĐƯỜNG KINH-LẬP, môn bài số 68, SAIGON

Thuốc diêm hiệu này Bao xanh, đã to mà lại vẫn chắc. - Có dán chòang một rẻo giấy trắng ngoài bao. - Hút nó thì được toại chí tiêu diêu khoái lạc. Hiệu thuốc này là một hiệu rất hên, mà quý thấy cũng phải tránh.

Hãng BERTHET, CHARRIÈRE và CÔNG-TY ĐƯỜNG KINH-LẬP môn bài số 68, SAIGON

TRẠI THỢ-MỘC CHẠM VÀ CÁN Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA Tại chợ Lái-Thiên, đường Abattoir. Trại tôi đóng toàn chim-lai, trái, gà Gông tác môn theo kiểu kim thời. Trại tôi có: (mặc cảm-thực, thành chớ hay không mặc gỗ liền bốn kiểu. mặc cảm-thực, thành chớ hay không mặc gỗ liền, bốn tru, một tru. Bàn lều 12 tru, bàn rượu, bàn Salon, bàn viết. Tủ áo, tủ rượu, tủ thờ chớ hay chạm vàng ba, hai, một, vàn vàn. Quý ông muốn đặt xin gửi kiểu may là đến tại nhà tôi mua đồ có sẵn.

PILULES FOSTER

Remède spécial pour les maladies des reins et de la vessie

福德氏秘製保腎丸 凡人一身之血每三分鐘經過腎臟... (PILULES Foster pour les Reins) 內腎科醫士

La Véritable Marque (Etiquette Jaune.)

THƯƠNG TRƯỞNG

Giá các thứ hàng hóa xuất cảng

Table with columns: TÊN CÁC THỨ CÂY, BÈ HOÀNH VÀ TRƯỜNG, GIÁ THUỐC CHƯỜNG, CÂY CUA CHÈNG, GỖ SỨC, CÂY CỎ, CÂY CỎ SỨC, CÂY CỎ SỨC CHƯỜNG VỎ

Có Một Minh Nhà Nay Có Quên TRAY MẶT CHỜ NHÀ ĐỨC SÙNG VÀ LAM XE MAY. TAI THANH S. Étienne. MÀ THỜI. M. F. NICHEL, CAFFORT Successeur & đường Cathol số 34. SAIGON

Le Directeur-Gérant: F.-H. SCHNEIDER Certifié Financier. Vu pour légalisation de la signature Saigon, le 19. Le Maire de la Ville de Saigon.